

سال دوم

جلسه ۵۵

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۹۰ / ۱۱ / ۹ یک شنبه

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم
در معنا
با هم مختلف اند

قول دوم

بزرگسی نتند
حرفی نتند
هم معنا هستند

قول اول

بزرگسی نتند
حرفی نتند
دارای معنا نیستند

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم

در معنا

با هم مختلف اند

نظریه اول:
نظریه مرحوم نائینی

• بررسی شد

نظریه دوم:
نظریه مرحوم اصفهانی

• بررسی شد

نظریه سوم:
نظریه مرحوم عراقی

• بررسی شد

نظریه چهارم:
نظریه مرحوم خوئی

• بررسی شد

نظریه پنجم:
نظریه مرحوم بروجردی

• بررسی شد

نظریه ششم:
نظریه صاحب هدایه المسترشدین

• بررسی شد

نظریه هفتم:
نظریه مرحوم امام خمینی

۱ نفس به وسیله «حروف» بین مفهوم «زید» و مفهوم «قیام»، ارتباط را ایجاد می کند

• تقریر اول از مرحوم نائینی

۲ نفس به وسیله «وجود رابط ذهنی» ارتباط را ایجاد می کند / حروف حکایت گر از این «وجود» رابط هستند

• تقریر مرحوم روحانی از محقق اصفهانی و تقریر دوم از مرحوم نائینی

۳ نفس به وسیله «وجود رابط ذهنی» ارتباط را ایجاد می کند / حروف حکایت گر از «ماهیت» این وجود رابط ذهنی هستند

• تقریر مرحوم آیت الله وحید از محقق اصفهانی و تقریر دوم از مرحوم نائینی

۴ نفس به وسیله «مفهوم غیر مستقل ربط»، ارتباط ایجاد می کند / حروف حکایت از این «مفهوم غیر مستقل» هستند

• تقریر ما از محقق اصفهانی / مبنای صاحب حاشیه / مبنای مرحوم بروجردی / مبنای امام خمینی

۵ حروف حکایت گر از «عرض نسبی» در خارج هستند

• محقق عراقی

تبيين نظريه حضرت امام (ا)

حضرت امام، حروف را اقسام متعددی می دانند و همه آنها را دارای حکم واحدی نمی دانند

حضرت امام ابتداء می فرمایند:

برخی در باب معانی حرفیه قائل به «وضع عام؛ موضوع له خاص» شده اند

تبیین نظریه حضرت امام (۲) : بررسی انحاء وجودات

- ✓ موجود بودن «فی نفسه» + معقول بودن «فی نفسه» = جواهر
- ✓ موجود بودن «فی غیره» + معقول بودن «فی نفسه» = اعراض
- ✓ موجود بودن «فی غیره» + معقول بودن «فی غیره» = نسبت ها و اضافات

مثال = جسم سفید

دارای وجود غیر مستقل + تعقل مستقل

دارای وجود مستقل + تعقل مستقل

تبیین نظریه حضرت امام (۲): نکاتی پیرامون «نسب و اضافات»

۱. نسبت، «وجود مستقلی» ندارد: یعنی وجود آن، «تابعی» از وجود جسم و وجود سفیدی است

۲. «ماهیت مستقل» ندارد: یعنی نمی شود آن را مستقلاً لحاظ کرد

۳. این نسبت ها، معدوم نیستند
ولی موجودیت آنها عین موجودیت «جسم و سفیدی» است

۴. عقل می تواند از نسبت، مفهومی «مستقل» (مثل مفهوم نسبت، ربط و اضافه) انتزاع کند
و آن مفهوم مستقل را «حکایت گر» از آن نسبت ها قرار دهد

تبیین نظریه حضرت امام (۲) : نکاتی پیرامون «نسب و اضافات»

نسبت این «مفهوم مستقل» به آن نسبت های غیر مستقل:
الف. از نوع نسبت «ماهیت و مصداق» نیست (حکایت ماهیت از مصداق های خارجی)
چراکه : آن نسبت های غیر مستقل، را نمی توان مستقلاً تصور کرد؛
در حالیکه مصادیق آن مفهوم مستقل، طبعاً باید مستقل باشند.

نسبت این «مفهوم مستقل» به آن نسبت های غیر مستقل:
ب. از نوع نسبت «مفهوم و مصداق» هم نیست
چراکه : مصداق یک مفهوم مستقل، طبعاً باید مصداق مستقل باشد؛
در حالیکه مفاهیم غیر مستقل، نمی توانند مستقل باشند.

تبیین نظریه حضرت امام (۲) : نکاتی پیرامون «نسب و اضافات»

نتیجه :

✓ نمی توان وجودات رابط را به وسیله مفاهیم مستقل به ذهن منتقل کرد.

✓ البته می توان آن وجودات رابط را فهم کرد.

به این صورت که : وقتی «جسم و سفیدی» را درک کردیم، نسبت غیر مستقل بین آنها را هم درک می کنیم

تبیین نظریه حضرت امام (۳): رابطه مفاهیم موجود در ذهن و وجودات خارجی

گاهی ما خارج را چنان که هست، تصور می کنیم

در این صورت «جسم که دارای سفیدی» است را تصور می کنیم
در این حال: صورت جسم و صورت بیاض و اضافه ای که بین جسم خارجی و بیاض
خارجی است را درک می کنیم. البته تصور «اضافه بین دو وجود» به تبع تصور آن دو وجود است

آن اضافه، دارای مفهوم مستقل نیست

در این گونه تصور، آنچه در ذهن است صورت جسم و صورت بیاض است که به وسیله رابط
ذهنی به هم مرتبط شده اند

این تحلیل در جایی است که نسبت و ارتباط به حمل «شایع» لحاظ شوند